
Copyright foto

Boeren en burgers praten over hun onderlinge relatie

'Mensen die met passie voor ons eten zorgen'

De boer kan er niet meer omheen, de burger staat aan de poorten van zijn erf. Twee werelden met een totaal ander perspectief en cultuur. De boeren en burgers op de Veluwe beseffen dit en willen bruggen slaan om beter met elkaar om te gaan. Op de eerste bijeenkomst van Boer + Buur van Veevenement in Nunspeet spreken boeren en burens na de voorstelling 'Wij, Varkenland' met elkaar over hun relatie.

Cabaretier Lucas de Man vertelt in zijn voorstelling 'Wij, Varkenland' over wat er de afgelopen decennia met de varkenshouderij is gebeurd.

De Belgische cabaretier Lucas de Man schreef een theatervoorstelling over een boerenfamilie in Vlaanderen. 'Wij, Varkenland' vertelt het verhaal wat er in de afgelopen decennia met de varkenshouderij is gebeurd. Het is een fictief verhaal, maar wel met ingrediënten uit het echte leven van een varkenshouder. De Man heeft zich goed verdiept in de varkenshouderij, want zijn voorstelling geeft een realistische kijk op de varkenshouderij die onder druk van prijzen en kosten steeds verder in de verdrukking raakt, waardoor de theaterbezoeker een melodramatisch beeld krijgt voorgeschoteld hoe ingewikkeld en moeilijk het leven van een varkenshouder kan zijn in deze moderne tijd.

Menig burger heeft geen weet van de strijd die een varkenshouder levert om zijn kop boven water te houden en de voorstelling zorgt voor meer inzicht en begrip bij de burger. En juist dat is de inzet van het concept Boer + Buur van Veevenement onder leiding van Janneke Janssens, die samen met de vijf initiatiefnemers van Vallei Boert Bewust, de avond heeft georganiseerd. Vallei Boert Bewust wil onder andere door transparantie de brug richting burgers slaan. Daarom heeft elke boer vanavond en buur uitgenodigd om gezamenlijk in Kulturhuus Veluvine in Nunspeet de indringende voorstelling van Lucas de Man te bekijken.

Herkenning

Tijdens de voorstelling luistert het publiek ademloos. Voor de boer is het relaas vooral herkenning, want De Man weet de ontwikkelingen in de varkenshouderij van de afgelopen decennia treffend te vertellen. Af en toe wordt er gelachen als De Man een serieuze passage met een kwinkslag afwisselt. Voor de varkenshouder in het verhaal loopt het slecht af. Hij moet zijn familiebedrijf aan de veevoerbakfabrikant verkopen en wordt noodgedwongen bedrijfsleider op zijn 'eigen' boerderij. Na afloop zijn de meningen in de zaal verdeeld. Een paar boeren vinden het verhaal net iets te melodramatisch, maar de burgers zijn toch verrast hoe lastig het voor varkenshou-

ders is om in deze tijd te overleven. Het theaterstuk laat de menselijke kant van het boeren zien. „Varkenshouders zijn mensen met passie die voor ons dagelijks eten zorgen. Hoe kun je dan tegen de landbouw zijn”, zegt Lucas de Man in een gesprek met de zaal.

Fons Goselink van de provincie Gelderland vindt de voorstelling verhelderend en voor meer inzicht bij de burger zorgen. „Dit staat dicht bij de waarheid. Je ziet de worsteling van de ondernemer.” Hij roemt het initiatief van Boer + Buur om elkaar bewust op te zoeken. „Onbekend maakt onbemind en deze avond zorgt ervoor dat boer en burger meer naar elkaar toe kunnen groeien. De burger kan meer begrip opbrengen voor boeren en de boer kan een open gezicht naar de burger toe tonen.” Daar is Jan Overeem, varkenshouder uit Nijkerk en initiatiefnemer van Vallei Boert Bewust, het roerend mee eens: „We moeten openheid laten zien.”

Kiloknallerconsument

In de afgelopen jaren schreef de media regelmatig over conflicten tussen boer en burger. De relatie tussen beiden lijkt stroef te lopen. Dat komt vooral door een wederzijds gebrek aan begrip en inzicht. Volgens Goselink is dat conflict in Gelderland minder nadrukkelijk aanwezig en staan boer en burger niet tegenover elkaar. Dat beaamt ook verschillende boeren en burgers op de avond. „De voorstelling is weliswaar een gedramatiseerd verhaal, maar het geeft ons wel een duidelijk beeld”, zegt Patrick van 't Foort. Hij is de buur van varkenshouder Peter Druiff uit Voorthuizen. „We zien ook bij onze burens, dat het lastig is. Dit raakt redelijke de realiteit.” Patrick kwam twee jaar geleden op het platteland wonen: „Toen was ik nog een kiloknallerconsument, maar inmiddels weet ik beter.”

„We produceren nog steeds alleen maar kiloknallers”, zegt varkenshouder Evert Liefthing ontuchtend. In Nijkerk heeft hij samen met zijn vrouw Betsie een gesloten bedrijf met 200 zeugen en 1.600 vleesvarkens. Zij doen mee aan Vallei Boert Bewust en hebben regelmatig contact met burgers. Patrick beseft

De deelnemers 1/2

Dirk Lokhorst,

Copyright foto

varkenshouder in Voorthuizen, 1.000 vleesvarkens:

„Je moet als boer wel nuchter blijven en tegelijk met trots laten zien waar je mee bezig bent.”

Betsie Liefthing,

Copyright foto

varkenshoudster in Nijkerk, 200 zeugen en 1.600 vleesvarkens:

„Tegen de meeste burgers proberen wij op een gemakkelijke manier zaken uit te leggen.”

Evert Liefthing,

Copyright foto

varkenshouder in Nijkerk, 200 zeugen en 1.600 vleesvarkens:

„Ik denk dat een buur van een megastal een ander gevoel heeft dan de buur van een gezinsbedrijf.”

Jan Overeem,

Copyright foto

varkenshouder in Nijkerk, 970 zeugen:

„We moeten 'good will' creëren bij de burger.”

na twee jaar dat de meeste varkenshouders genoodzaakt zijn om kiloknallers te produceren, maar hij heeft inmiddels de smaak van goed vlees door zijn buurman leren kennen: „Voor mij geen kiloknallers meer.”

Voor de burens van Betsie en Evert Liefthing is de landbouw geen onbekende wereld. Henk Schuurman: „We kennen de sector en we zijn burgers met agrarische kennis. Voor ons is het een helder verhaal dat een boer vertelt.” „We moeten echter niet te technisch worden”, zegt Betsie. „Tegen de meeste burgers proberen wij op een gemakkelijke manier zaken ►

De deelnemers 2/2

uit te leggen.” „Gewoon in Jip & Janneke taal”, lacht Patrick en Evert voegt er aan toe: „We moeten in ieder geval niet praten over worpindex.”

Naoberschap

Op de Veluwe lijkt het contact tussen burger en boer goed te verlopen. Dat komt onder meer door het zogenaamde naoberschap dat in de cultuur van Oost-Nederland zit. Goed naoberschap is ook wat Vallei Boert Bewust (VVB) voor ogen heeft. Boeren die zich bij deze vereniging hebben aangesloten, zijn verplicht zich in te zetten voor dier, milieu, natuur en maatschappij. Ze organiseren regelmatig bijeenkomsten en open dagen om boer en buur met elkaar in contact te brengen. De avond in Nunspeet is daar een goed voorbeeld van. „We laten mensen op onze bedrijven kijken en organiseren zelfs musicals als VVB”, vertelt Evert. Varkenshouder Dirk Lokhorst uit Voorthuizen voegt er aan toe: „We nodigen kinderen uit voor schoolreisjes. We hebben een vleesvarkenshouderij en dan is het soms moeilijk om te laten zien hoe goed je bezig bent. Maar al sta je met de maatschappij in contact, je moet als boer wel nuchter blijven en met trots laten zien waar je mee bezig bent.” Vleesvarkens zijn iets lastiger om een romantisch beeld te scheppen, maar zeugen met biggetjes werken volgens Evert altijd goed.

Jan Overeem vindt het belangrijk om als varkenshouder activiteiten te ondernemen naar de burger toe: „Het gaat om ‘good will’. Dat kan in het vergunningentraject voordeel opleveren, maar om die ‘good will’ te krijgen, moet ik als varkenshouder wel iets doen. We moeten in beweging komen en in het contact mag een burger best een andere mening dan een boer hebben. Dat moet je accepteren.” Patrick: „Eigenlijk gaat het om verdraagzaamheid. Respect van de burger naar de boer en andersom”. „En daarvoor moeten wij meer openheid tonen”, reageert Evert. „Geen hoge hekken om onze stallen.” „Ja, want door je af te sluiten, creëer je onwetendheid”, meent Patrick. Betsie: „Wij proberen daarom alles aan burgers en onze burens uit te leggen en ook te laten zien.” „Doordat ik nu twee jaar naast een varkenshouderij woon, heb ik meer inzicht gekregen”, zegt Patrick. Willemien Schuurmans: „We zien dat de boer alle liefde voor de dieren heeft.” Evert is blij om dat te horen: „Als we de dieren alleen voor

het financiële gewin hadden, bleef er geen boer meer over. Als boer moet je plezier hebben in het werken met dieren.”

Wakker Dier

Als het om dierhouderij gaat, komt ook het onderwerp dierenwelzijn en Wakker Dier vanzelf op tafel. De varkenshouders willen graag weten hoe burgers hierover denken. Theatermaker Lucas de Man vond in het zaalgesprek na afloop dat organisaties als Wakker Dier zich bedienen van goedkope propaganda. „Het is prima dat ze met hun standpunten naar voren komen”, vindt Henk. „Maar ze moeten geen onware beelden tonen. Wakker Dier maakt op die manier dingen kapot.” „Het is een relatief kleine groep in onze samenleving die achter Wakker Dier staat”, zegt Patrick.

De boeren en burens beseffen echter dat de politieke lobby van Wakker Dier groot is en dat het politiek gevoelig ligt. „Zeker nu er meer dan 50 Statenleden van de PvdD zijn, wordt die lobby nog sterker”, denkt Dirk. „Maar ik blijf het vreemd vinden om dieren een stem te geven.” Dat is wel een mening die door de boeren en burens wordt gedeeld. Jan Overeem reageert met een nuance: „We moeten onderscheid maken tussen de organisaties. Dierenbescherming bijvoorbeeld snapt het realisme waarmee boeren te maken hebben. Wakker Dier wil eigenlijk niks.”

Grote bedrijven

„Je kunt heel veel aan burgers en je burens uitleggen en laten zien, maar kunnen we als sector ook de komst van de grote bedrijven uitleggen?”, vraagt Jan zich hardop af. „Kan dat door te vertellen dat het dierenwelzijn en milieu er beter van worden?” „Willen we dat soort bedrijven dan”, antwoordt Evert. Patrick vraagt zich af of het verstandig is om Amerikaanse ‘toestanden’ van kolossale megabedrijven in Nederland te accepteren. Henk denkt dat de sector vooral moet blijven focussen op gezinsbedrijven: „De varkenshouderij moet eerst zorgen voor maatschappelijk draagvlak en megastallen zijn op hun retour. Ik denk dat het belangrijk is om een gezinsbedrijf te blijven. Dat is behapbaar voor de burger. Dat geeft bestaansrecht en geeft ook meer warmte naar buiten toe dan een megastal. Dit is de koude werkelijkheid van geld.” „Een megastal gaat voorbij aan de beleving van de maatschappij”, vindt Jan en Evert reageert: „Ik denk dat een buur van een megastal een

Patrick van 't Foort,

buur van Peter Druijff uit Voorthuizen:

„Voor mij geen kiloknallers meer”.

Copyright foto

Henk Schuurmans,

buur van Liefing:

„Wakker Dier moet geen onware beelden laten zien, want daarmee maken ze veel kapot”.

Copyright foto

Willemien Schuurmans,

buur van Liefing:

„Je ziet dat de varkenshouders liefde voor hun dieren voelen”.

Copyright foto

ander gevoel heeft dan de buur van een gezinsbedrijf.” „De passie is dan weg”, zegt Patrick. „Dan is het puur een winst/verlies rekening.” De burger moet zich dus betrekken voelen bij het landbouwbedrijf, vinden de boeren en burens, want alleen dan kan de kloof tussen landbouw en maatschappij worden overbrugd.

Hoe gaan de boer en buur met elkaar om als er conflicten of verschil van mening zijn? Volgens Patrick gaat het in de eerste plaats om wederzijds begrip en respect. Dat is belangrijk als een probleem optreedt. „Toen ik hier twee jaar geleden grond kocht, werd ik met open armen ontvangen en mocht meteen het bedrijf zien. Daardoor is er direct een wederzijds respect ontstaan. Bij een probleem stappen we daarom gewoon op elkaar af en wordt er geen e-mail verstuurd.” De anderen beamen dat de directe communicatie de beste aanpak bij een probleem is. Jan: „Je moet zaken meteen bespreekbaar maken en geen verstoppertje spelen, want dan gaat het altijd fout.” ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl